

Zondag 18 december 2022

4^e zondag van de Advent

Opening

- Welkom in dit huis, in onze kerk
- Hier is saamhorigheid voor wie eenzaam is
- Hier is geloof voor wie twijfelt
- Hier is een stoel voor wie moe is van alles
- Hier mag je zijn wie je bent
- Hier mag je je thuis voelen
- Sluit je ogen maar even en wordt stil
- Want in de stilte kun je de echo horen van Gods Woord
- Vouw je handen, open je hart
- En laat Advent maar in je gebeuren....

Zo willen wij u op deze 4^e Adventszondag welkom heten: u, hier in de kerk, en u, die thuis met ons verbonden bent. Alles verwijst hier in de kerk al naar Kerstmis, maar dit is vanwege het grote Kerstconcert dat vanmiddag hier in de kerk plaats vindt.

Deze laatste zondag vóór de Kerst heeft altijd iets geladens in zich. Het drukt iets uit van diepere verwachting. Onze antennes gaan in deze dagen meer open voor een diepere werkelijkheid, die moeilijk in woorden te vatten is en die nog nauwelijks herkenbaar is in onze wereld, maar waar we – ondanks alles – toch in blijven geloven. Het geheim van Kerstmis heeft een hoopvolle belofte in zich.

Al is de seculiere cultuur vandaag de dag behoorlijk overheersend geworden en rinkelen de kassa's volop in warenhuizen en supermarkten bij jingle-bell-muziek, toch voelen wij allen, gelovig of niet-gelovig, dat Kerstmis ons wil wijzen op diepere waarden, waar het wezenlijk om gaat in onze samenleving. En, zoals we om ons heen zien, wil iedereen daar wel iets van mee-proeven: al de feestelijke versiering op pleinen en winkels en de warme saamhorigheid in huiskamers wijzen naar die gemeenschappelijke verwachting.

Ten teken daarvan ontsteken we op deze altijd groene krans (een soort aardbol) de 4^e Adventskrans: dat er overal, van Oost tot West, van Noord tot Zuid voor de mensen licht mag zijn.

Overweging

Voelt u het ook? Er zit een zekere spanning in dit verhaal (Lucas 1, 26-38): er wordt een belofte van Godswege uitgesproken, maar men vraagt zich af: "Hoe kan dit gebeuren? De tijd is niet rijp". We kunnen het Maria zo nazeggen: de tijd is niet rijp; zie maar om je heen hoe onrustig, onzeker en vaak vereenzaamd er wordt geleefd in een "samen-leving", die die naam echt niet altijd verdient. Daarbij: geloof en kerk hebben veelal geen prioriteit meer in een gesecculariseerde wereld: het hogere, het hemelse, heeft een dik wolkendek voor zich gekregen. Bovendien is er nu veel turbulentie om ons heen: Oekraïne met alle menselijk leed en onmenselijke verwoesting; de energiecrisis die veel mensen in een machteloze greep houdt en stille ellende met zich meebrengt in veel gezinnen. De tijd lijkt bepaald niet rijp voor de ontvangst van Gods-menswording.

In die dagen rond Christus' geboorte was het niet anders: de Romeinse keizerlijke dictatuur overheerste het hele Middellandse Zee gebied, dus ook Palestina. Al voelen de mensen zich onderdrukt en geslagen, toch blijft het volk hopen op nieuwe tijden; zo ook Maria en Jozef met Elisabeth en Zacharias. In de metaforische beeldtaal van Lucas is het de engel Gabriël (d.i. "God brengt kracht") die Maria overtuigt, waardoor de Geest van God over haar kan komen, haar geheel inspireert en vlees en bloed in haar wordt. Levende actieve verwachting bezielt haar en geeft haar een geheimzinnige vruchtbaarheid en draagkracht. Zoals we weten: haar kind zal een messiaanse uitstraling krijgen. Immanuel = "God met ons" zal hij heten. "Zon van gerechtigheid" zal hij zijn, volgens de profeten. En Huub Oosterhuis laat ons vaak zingen: "Voor kleine mensen is Hij bereikbaar; Hij geeft hoop aan rechtelozen...".

Bij Rembrandt is dit bijbelse tafereel dan ook heel mystiek op doek geschilders, waarbij Elisabeth troostend en bemoedigend een arm om Maria's schouders legt. In verwachting zijn is geen onversneden geluk: het is in zo'n situatie leven in hoop en vrees. Beide vrouwen (Elisabeth is in verwachting van Johannes de Doper) realiseren zich, zo zegt Lucas, dat door hen nieuwe toekomst open zal gaan: messiaanse toekomst voor Israël.

Lucas componeert dit verhaal rond het jaar 80, toen men in christelijke kring Jezus al erkende als de beloofde Messias. Daarom wordt Maria die uitbundige Oud Testamentische zang van het Magnificat in de mond gelegd (d.i. een bevrijdingszang). Het evangelie is dus ruim 40 jaar na Jezus' dood opgeschreven, waarin zich een geloofsverdieping heeft ontwikkeld bij de leerlingen.

Trouwens, de kindheidsverhalen in Lucas 1 en 2 en bij Matteüs 1 en 2 behoren meer overdrachtelijk en metaforische gelezen te worden: op Oosterse wijze. Er speelt heel veel symbolische betekenis doorheen: zoals het maagd-zijn van Maria of de geboorte in een armoedige kribbe met eenvoudige herders op bezoek; ook het verhaal van de Wijzen uit het Oosten. De bedoeling van de 2 evangelisten is dat bij een wonderlijk en goddelijk-goed mens, zoals Jezus de Christus, ook een wonderlijke geboorte hoort. (Deze verhaaltrant kennen we ook bij meer bijzondere figuren in het O.T.) Het evangelieverhaal met meer historische feiten over Jezus' leven begint eigenlijk bij beiden op hoofdstuk 3. De exegeten zeggen, dat de kindheidsverhalen mogelijk wat later zijn toegevoegd.

Opvallend is ook, dat de andere evangelisten Marcus en Johannes, en ook Paulus die rond het jaar 50 leefde, niets vertellen over de geboorte en de jeugd van Jezus. Zij vertellen over Hem, zoals zij Jezus beleefd hebben vóór en vooral na zijn dood: als de Christus, de Messias. Zoals we weten, waren de Joodse godsdienstige leiders hier niet van gediend en ontstond er grote twist en afscheiding tussen eht jonge christendom en de Joodse godsdienst; het werd teven het begin van het anti-semitisme in de wereld, tot vandaag aan toe.

Terug nu naar deze Adventszondag. Als er staat "bij God is niets onmogelijk", wil het evangelie niet zeggen, dat God-in-de-hemel alles kan maken en breken. Velen zullen zeggen: "was dat maar waar; dan had Hij allang moeten ingrijpen in al het kwaad en geweld, dat gebeurt in de wereld". Maar hier is bedoeld, dat God in en door mensen wil werken om het goede in de schepping te realiseren.

In ieder positief beziend mens schuilen mogelijkheden volgens Gods bedoeling. Zijn plan is om iets goeds en iets rechtvaardigs tot stand te brengen. Als een mens gelovig ontvankelijk open staat voor die diepere menselijke en Goddelijke waarden, zoals ook Maria, dat er dan iets heel bijzonders uit geboren kan worden, dat bijdraagt aan een goede en menswaardige wereld.

Het naderende Kerstfeest kan ons zo een nieuw inzicht geven. Zo krijgt “menswording” een diepere betekenis. Advent roept ons ieder jaar dan ook op om alles weer met nieuwe ogen te leren zien: het gaat ook om onszelf! Ook wij kunnen zo tot vernieuwing komen. Zo is er vaak nieuwe hoop en redding in de wereld ontstaan. Onze tijd heeft evenzeer profetische mensen nodig.

We hoorden in de eerste lezing, dat koning Achaz er niet in geloofte en God niet op de proef wil stellen. Maar de profeet Jesaja wijst hem er op, dat je God niet voor de voeten moet lopen. Er zal uit Davids geslacht een kind geboren worden, in wie God zelf ten volle kan wonen. Als je je maar beschikbaar houdt, kunnen wonderen gebeuren.

Deze laatste dagen vóór Kerstmis zijn daar ook op gericht: dat wij eens even stil worden, want in de stilte groeit de droom tot werkelijkheid. Gelovig ontvankelijk worden en zeggen: “laat maar gebeuren, ook aan mij, ook in mij”. Gods inspirerende Geest ook over jezelf laten komen, zodat ook uit u en mij een goed geesteskind geboren kan worden, dat eveneens probeert op te komen voor vrede en gerechtigheid in de wereld. Een gelovige ontvankelijkheid, die ons tot nieuw mens maakt.

Een mooie en zinvolle week naar Kerstmis gewenst.

Gerard Weersink, pastor